

DIENST

Groeien in kleine groepen

Biddag: aanbeloven projecten voor 2007

De kerkelijk werker als impuls voor het diaconaat

Kerkgrenzen & perforatie

55e jaargang nummer 2

maart
2007

In dit nummer

177

Redactioneel

Rien van Dongen

181
Kerkrecht
Perforatie

Kornelis Harmannij

184
Kerkelijk werkers

Ontwikkelingen in de diaconie Fokke Pathuis

187
Bijbel op bezoek

Elk huis kent zijn kruis Corné Alderliesten

189

Gemeentepastoraat/diaconaat
Groeien in kleine groepen Elly Volkerink-de Vries

191
Gemeenteopbouw
Mogen de kerken
elkaar helpen?

Jack Crielaard en
Bas van Zuijlekom

193
Gemeente en ambt
Eleos de kerken

Fokke Pathuis

195
Diaconaat
Grechtigheid en
dienstbaarheid

Dirk-Albert Prins

197
Steunpunt gemeenteopbouw
Even bijpraten

Jeannette Buitenhuis

199
Diaconaal Steunpunt
Biddagdoelen

Dirk-Albert Prins

202
Diaconaal Steunpunt
Mededelingen

Dirk-Albert Prins

204
Mededeling

Rien van Dongen

DIENTST

55e jaargang 2007

nummer 2

maart 2007

DIENTST geeft concrete toerusting en ondersteuning, gericht op de dagelijkse praktijk in de gemeente, ten behoeve van bijzondere pastorale en/of diaconale taken in de gemeente. **DIENTST** richt zich op ambtsdragers, predikanten, kerkelijk werkers en het gemeentepastoraat/diaconaat binnen de gereformeerde kerken (vrijgemaakt).

Redactie:

Peter van de Kamp, Zwolle
Rien van Dongen, eindredacteur
Jacqueline van der Ziel-Visser, Zwolle
Henk Geertsema, Zwolle
Arnoud Malenstein, IJsselmuiden

Redactiesecretariaat:

Ebel Geertsema
Kameelvlinder 16
3822 AR Amersfoort
Telefoon: (033) 480 16 60
E-mail: ebel@geertsema.com

Administratie:

J.A. Kieft-Boersema
Catharinadaal 33, 6715 KA Ede
fax (084) 716 54 15
E-mail: administratie.dienst@kiefte.net

Nieuwe abonnees en adreswijzingen dienen **schriftelijk** aan de administratie doorgegeven te worden.

Betaling van abonnementsgeld te voldoen na ontvangst van acceptgiro of factuur.

Abonnementsprijs: € 7,20 per jaar.

Gironummer 4921087
t.n.v. Stichting Dienst, Ede

Artikelen uit Dienst zijn op cassette beschikbaar voor mensen die een leeshandicap hebben.

Info: Stichting De Luisterpost / Bralectah, Zwolle
(038 - 427 04 48). E-mail: lpb@gbouw.nl

ISSN 0167 - 2401

Artikelen in Dienst zijn digitaal
beschikbaar via de website:
www.blad-dienst.nl

Redactioneel

Gemeente in beweging

Rien van Dongen

In deze Dienst een aantal bijdragen die de actualiteit raken. Bijpraten, vertellen over wat in diverse gemeentes aan de orde is, nadenken over visitatie... Kortom, stof tot nadenken. In dit redactioneel wordt een algemeen kader gegeven voor dit nadenken.

In het GKv-kverband hadden nogal wat dingen een vaste regelmaat en een vaste plek. Een vaste plek omdat er een link te leggen was met een bevestigingsformulier, met een artikel uit de KO, of wat dan ook.

Beweging

In de afgelopen jaren lijkt er veel veranderd. Ik ken wel gemeenten waar binnen de kerkenraad lange tijd een soort handboek fungeerde waarin allerlei interne regelingen waren beschreven. Het heeft er veel van weg dat dergelijke handboeken in onbruik en onder het stof geraakten. Lange tijd werd het werk aan de kerkenraadstafel bepaald door een vast stramien van agenda voor de brede kerkenraadsvergadering en voor de smalle vergadering. Het model was ontwikkeld door een Kamper hoogleraar.

Inmiddels zien we dat kerkenraden meer hun eigen weg gaan. Doordat op velerlei plaatsen gekozen is voor eigen bestuursmodellen, met taakgroepen, delegatie van taken naar andere geledingen binnen de gemeente, is een einde gekomen aan de uniformiteit van handelen. Dat geldt overigens niet alleen voor wat er binnen de kerkenraadskamer geschiedt, maar ook wat gedaan wordt door ambtsdragers in de gemeente.

Het lijkt er op dat onder de druk van het werk op creatieve wijze is gezocht naar andere invulling van het werk. In veel gevallen lijkt

deze andere invulling meer gebaseerd op pragmatisch omgaan met de praktijk dan op inhoudelijk afwegingen.

Van 20^e naar 21^e eeuw

In 2002 werd een conferentie gehouden onder de noemer "Kerk in de 21^e eeuw". Nagedacht werd over herijking van de rol van de ambtsdragers in de gemeente, maar ook over de rol van de gemeente en haar leden zelf. De conferentie werd inhoudelijk 'overgedaan' tijdens de door Steunpunt Gemeenteopbouw in 2003 in Rotterdam en Zwolle georganiseerde kerkenradendagen. In Dienst zelf verschenen verschillende artikelen die juist over dit onderwerp handelden. Tot op de dag van vandaag.

Het kan niet anders dan dat in deze tijd andere vragen zich voordoen dan in bijvoorbeeld de vijftiger of zeventiger jaren van de

vorige eeuw. Kerk-zijn in de 21e eeuw stelt andere eisen dan kerk-zijn in de 20e eeuw. Dat is het enerzijds. Anderzijds, kerken hebben een eigen, langdurige geschiedenis. Die

geschiedenis heeft ook zo het één en ander betekend voor het kerk-zijn.

Postmodernisme

Als het gaat om veranderingen in onze maatschappij, maar ook in het kerkelijk leven, wordt wel gezegd dat we leven in het tijdperk van het *postmodernisme*.

Kerk-zijn in de 21e eeuw
stelt andere eisen dan
kerk-zijn in de 20e eeuw

Het begin van het postmodernisme wordt geïd in 1979 met de verschijning van het boek

The Post-modern Condition

van de Franse filosoof François Lyotard. Bracht het modernisme vooral technologische vooruitgang, maar ook methoden om de continue verandering te rechtvaardigen, in het postmodernisme zag Lyotard een proces van 'delegitimiseren': voor veel zaken kunnen en/of willen we niet langer de onderliggende uitgangspunten voor onze levenswijze als leidend nemen.

Belangrijk in het postmodernisme is het zgn. 'einde van de grote verhalen'. Als deze niet langer algemene overtuigingskracht hebben, zijn we in de samenleving niet alleen het gemeenschappelijk verhaal kwijt, maar ook een wereld die een gemeenschappelijke kern heeft en geëgitimeerd is.

In een ander boek schrijft Lyotard dat we een wereld zijn binnengegaan van ethische impasses, van cultuurrelativisme en subjectivisme: ieder zijn eigen mening. Universele toetsingsregels gaan niet langer op: het is onmogelijk om een gemeenschappelijke norm toe te passen op verschillende besluiten en dilemma's.

Lindijer: 'Een postmodern mens voelt zich geen geheel, geen mens uit één stuk met een duidelijke identiteit, maar eerder een verdeeld en gefragmenteerd wezen. (...) Postmoderne mensen horen zoveel stemmen in hun plurale samenleving, ze weten zich door diverse machten beheerst en ze maken geen deel uit van een bezielde, richtingwijzende beweging. Vaak zijn ze ambivalent, dubbelzinnig: ze willen het een én het andere en komen moeilijk tot keuzes; met elke mogelijke keuze zijn voor- én nadelen verbonden. Argwaan is een element in het postmoderne levensgevoel.

De postmoderne mens kent vaak een houding van relativisme tegenover waarden en normen.

Nog steeds volgens Lindijer¹ beleeft de postmoderne mens plezier aan het extreme, de extase, het genot en zelfs pijn, want deze doorbreken de grip van machthebbers en ondergraven de bureaucratische controle. De postmoderne mens denkt in meerdere paradigma's, is in staat de verschillende kanten van een en hetzelfde vraagstuk te belichten zonder in de verwarring te raken die de moderne mens overkwam toen deze met de concurrerende paradigma's werd geconfronteerd.

De postmoderne mens kent vaak een houding van relativisme tegenover bestaande waarden en normen die door critici vaak als normloosheid wordt bestempeld.

De kerken niet voorbij

In de vorige alinea wordt in een paar penstreken een schets gegeven van postmoderniteit. Er zou meer te zeggen zijn, maar dat reikt tot buiten het kader van deze bijdrage.

Waar postmoderniteit geldt in de ons omringende wereld, gaat e.e.a. op een aantal punten ook op in de kerken.

Duidelijk is dat waar het gaat om het grote verhaal van het Evangelie in de kerk daar niets van afgedaan zal worden. Dat is een gezamenlijk uitgangspunt.

Gemeente postmoderne organisatie?

De noties over postmodernisme van hiervoor haalde ik uit een artikel dat gaat over postmodernisme en postmoderne organisaties². De auteur geeft aan dat in postmoderne organisaties gedacht moet worden aan netwerkorganisaties met semi-autonome cellen, platte organisaties, processen voor (spontane) zelforganisatie, zichzelf leidende teams, spontane strategievorming en vooral flexibele organisatievormen. De postmoderne organisatie is de antithese van de organisatie die naar structuur en processen

gebaseerd is op de principes van het *scientific management* en Weber's principes voor de bureaucratie. In 2003 gaf Dr. K. Veling in een lezing³ aan dat in de GKv kerken dit juridisch-bureaucratische model danig is uitgewerkt.⁴

Wie goed kijkt ziet de hiervoor beschreven bewegingen in organisatievorm en structuur in veel gemeenten zich ook voordoen.

Als waar postmodern mens onthoud ik mij van het uitspreken van een oordeel daarover. Anderzijds lijkt het me nuttig om het *doordenken van effecten* op onze wijze van organiseren binnen gemeenten zeker niet te stoppen. Integendeel.

Beheersingsdenken

Er wordt wel gezegd dat het denken in termen van 'beheersing' in GKv-kerken aan de orde is. 'We' houden van organiseren, graag brengen we de dingen onder in een structuur. In veel kerkgebouwen zie je het organogram van de plaatselijke gemeente prominent aan de muur hangen. Ooit was ik bij een bijeenkomst van een aantal GKv-ers, waar iemand uit CGK-kring het woord voerde. Op zeker moment stelde hij iets aan de orde, met de vraag of dat in de kerk wel of niet mogelijk was. Alle (GKv-) aanwezigen grepen hun kerkboek en wisten achterin haast onmiddellijk het desbetreffende kerkorde-artikel te vinden. De CGK-broeder sprak: "Het is inderdaad zo, de KO hoort bij hun Bijbel!"

Als het gaat over wat tot het takenpakket van predikanten, ouderlingen en diakenen hoort, wordt vaak direct gebladerd in de bevestigingsformulieren.

Een valkuil voor kerkenraden is dat ze graag de verantwoording tot werkelijk alles wat in de gemeente gebeurt tot de volle 100% tot hun eigendom willen rekenen.

Voorbij het beheersingsdenken?

In veel gemeenten denkt de kerkenraad (en misschien wel anderen met hem) na over de vormgeving van het werk, de taken etc. Helaas wordt daarbij nogal eens verkeerd om gewerkt. Vaak wordt begonnen met het ontwikkelen van een soort structuur. Daarna wordt een bijbehorende inhoud gezocht. Dit blijkt dan vaak niet te werken.

Een duidelijk stelregel is dat structuur volgt op inhoud. Daarmee wordt het volgende bedoeld: denk eerst goed na over wat je wilt, waarom je het wilt en wie je daarvoor nodig hebt.

Deze vragen horen thuis in de *visie* die je hebt op je gemeente-zijn. Waarheen willen we op weg, als gemeente? Welke doelen willen we bereiken? Vooral dit soort vraag lijkt nogal eens notdone in onze kerken. Het zou te maken hebben met oneigenlijke maakbaarheid, je moet de Geest immers zijn werk laten doen. Mogelijk wat karikaturaal. Maar het valt nogal eens te horen.

Maar lezend in Matteüs 28, in Handelingen of in Paulus' brieven aan Romeinen, Korintiërs of Efezen lees ik nogal wat over gemeentebrede doelstellingen.

Volgens mij is het ideaal als een kerkenraad in samenspraak met de gemeente de zoektocht maakt welke weg men in gezamenlijkheid wil gaan. Op het gebied van verkondiging, van pastoraat, van diakonaat, van missionaat, maar ook met betrekking tot jeugd en jongeren in de gemeente. Dat zijn hoofdonderwerpen waar uitspraken over gedaan moeten worden. Daaruit volgen zaken als bijvoorbeeld inrichting van de liturgie, muziekvormen in de eredienst, gebruik van audio-visuele middelen in de kerkdienst, de inrichting van leerdiensten, het organiseren van open-deurdiensten, de wijze waarop de gemeente missionaire activiteiten

Structuur volgt op inhoud en niet andersom!

ontwikkelt. Volgens mij geen onderwerpen die achter de deur van de kerkenraadskamer moeten plaatsvinden, maar in actieve betrokkenheid en gezamenlijkheid met de gemeente.

In veel gevallen zie je dat gemeenteleden zich overvallen voelen door “veranderingen”. Vaak veroorzaakt door gebrekkige communicatie.

Leiderschap

Hiervoor gaf ik een beschrijving van post-moderniteit. In het stukje over post-moderne organisatie zien we de aanleiding voor het wegvallen van de basis voor traditioneel leiderschap. De autoriteit is weggezaakt in de platte organisatie. Misschien wel daardoor is in de laatste jaren een roep om leiders en leiderschap ontstaan. Ook in kerkelijke kring. Leiderschap zit niet zo zeer in personen maar veel meer in ‘de goede dingen (goed) doen’.

Laten we eens veronderstellen dat in de afgelopen jaren zich veel veranderingen hebben voorgedaan, ook in de kerken. Bekend is dat de implementatie van verandering een goed omgaan met weerstand als voorwaarde kent. Als een kerkenraad op zeker moment besluit over te gaan tot interactieve leerdiensten, dat besluit in het eerstvolgende kerkblad publiceert en dan tevens aankondigt dat dit besluit wordt geëffectueerd met ingang van de volgende maand, dan mag als zekerheid verwacht worden dat Leiden in last zal raken. Meer voor de hand ligt om als gemeente na te gaan wat leerdiensten zijn, hoe deze vormgegeven zouden kunnen worden, hoe deze zijn ontstaan etc. Leiderschap is vaak vooral communiceren en faciliteren, en in de kerk, de gemeente meene-

Lerende gemeente

Veel organisaties willen ‘lerende organisatie’ zijn. Dat wil zeggen dat het begrip ‘ontwikkeling’ een belangrijke plaats inneemt. In de gemeente zou dit element ook een belangrijke plaats moeten innemen. Ontwikkeling van het gemeentelieven, ontwikkeling van inzicht, ontwikkeling is een belangrijke voorwaarde, ook voor samen gemeente-zijn. Juist in de post-moderne tijd waarin wij leven is het van belang om in de gemeente samen inzichten op te doen. Het bestaan van verschillende paradigma’s kan zich immers zo maar voordoen. Gezamenlijk zoeken past daarbij.

Een kenmerk van de ‘lerende organisatie’ is onder andere dat deze niet direct omvalt als er eens sprake is van een ‘iets anders’.

Leiderschap in dit soort omgeving is dat door de leidinggevendenden (in dit verband, de kerkenraad) kaders worden gesteld. Daarnaast vraagt leiderschap dat richting wordt gewezen waar het gaat om ‘ontwikkeling’. Naar mijn mening geeft de door onze God gegeven Bijbel voldoende materiaal om basis en voeding te geven voor dit element van gemeente-zijn.

- 1 C.H.Lindijer, Postmodern bestaan, Menszijn en geloven in een na-moderne cultuur (1998)
- 2 J. Strikwerda, Postmodernisme, postmoderne organisaties en implicaties voor management control, MAB mei 2003
- 3 Lezing tijdens symposium t.g.v. afscheid van Bernard Bos bij het GVI/Steunpunt Gemeenteopbouw
- 4 Zie Dienst jrg 51, 2004-4, blz. 126-128

Kerkrecht Perforatie

Kornelis Harmannij

Broeder Treep van de kerk te Bamshorn heeft al vaker aangegeven dat hij zich in deze gemeente niet erg thuis voelt. Onlangs kerkte hij bij de naburige gemeente te Meers. Blijkbaar is hem dat goed bevallen, want hij zit daar inmiddels elke zondag en heeft nu aan de kerkenraad van Bamshorn laten weten dat hij zich wil laten overschrijven naar Meers. Voor het geval de kerkenraad daar niet in zou bewilligen heeft broeder Treep zijn woordje al klaar: Wat er ook gebeurt, ik kom niet weer bij jullie in Bamshorn. Desnoods stap ik over naar een andere kerk.

In de meeste kerkgemeenschappen van onze wereld is het een gebruikelijk verschijnsel. Mensen kiezen voor die kerk in hun omgeving, die hen het meest aanspreekt. Ook binnen één en hetzelfde kerkverband bestaan er vaak gemeenten van verschillende snit, die daarom leden aantrekken uit diverse woonplaatsen.

De grenzen tussen de plaatselijke kerken zijn bepaald niet waterdicht. Ze zijn, zoals dat zo mooi heet: geperforeerd. Binnen de Vrijgemaakt

Gereformeerde kerkgemeenschap zijn we dat anders gewend. Je gaat naar de kerk in je eigen woonplaats, gedachtig aan art. 28 NGB: het is “de roeping van alle gelovigen zich af te scheiden van hen die niet bij de kerk horen, en zich bij deze vergadering te voegen op iedere plaats waar God haar gesteld heeft”. Kerkkeuze is geen kwestie van persoonlijke voorkeur, maar van roeping. Zelfs wanneer er in je woonplaats geen kerk is, of je woont buitenaf, is bij voorbaat bepaald bij welke gemeente je hoort: heel Nederland, en zelfs het aangrenzende buitenland, is nauwkeurig in plaatselijke ressorten opgedeeld.

De laatste jaren komt deze structuur echter steeds meer op losse schroeven te staan. Uitzonderingen op de regel waren er altijd al, maar het worden er steeds meer. Leden verhuizen naar een plek ‘net over de grens’, maar willen toch graag deel blijven uitmaken van hun oorspronkelijke gemeente.

Of zoals in het bovengenoemde voorbeeld: iemand kan zich niet verenigen met het beleid van de plaatselijke kerkenraad en zoekt daarom zijn heil in een gemeente verderop, waar hij het naar zijn overtuiging beter toegaat. Waar we nooit aan wilden, dreigt zo toch werkelijkheid te worden. Ook binnen het verband van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) raken de plaatselijke grenzen steeds meer geperforeerd.

Fatsoensregel

Niemand vindt dit een gunstige ontwikkeling. Het is ongezond wanneer gemeenten uit hetzelfde kerkverband onderling een concurrentiestrijd aangaan om het zwevende kerklid binnen te kunnen halen. Het is slecht voor de onderlinge verhoudingen wanneer

Het is slecht voor onderlinge verhoudingen wanneer de ene kerk leden wegsnoept bij de andere

de ene kerk leden wegsnoept bij de ander. In de contactoefening met de Christelijke Gereformeerde Kerken is daarom de regel vastgelegd dat plaatselijke kerken over en weer geen leden van elkaar zullen toelaten zonder wederzijds goedvinden. Dat betekent concreet: wanneer een CGK-er besluit om zich te voegen bij de plaatselijke GKv (bijvoorbeeld omdat hij op zondag dan minder ver hoeft te reizen), mag die GKv hem alleen ontvangen wanneer de kerkenraad van de betrokken CGK ermee instemt. Het betekent voor broeder Treep dat hij zijn dreigement in ieder geval niet kan waarmaken door over te stappen naar de naburige CGK: als het goed is, zal die hem namelijk niet willen ontvangen zonder bewilliging van de GKv-kerkenraad te Bamshorn. Deze fatsoensregel geldt uiteraard niet alleen voor contacten met kerken uit een ander kerkverband. Hij zal zeker ook gehanteerd moeten worden tussen kerken van hetzelfde kerkverband. De kerkenraad van Meers zal broeder Treep niet mogen ontvangen, wanneer de kerkenraad van Bamshorn dat niet wil.

De deur van het slot of het hek van de dam

Probleem opgelost? Zeker niet. Ooit was er een kerk die wegens terugloop in ledental moest worden opgeheven. Op voorstel van de kerkenraad besloot de classis (art. 39 KO) dat de overgebleven leden zich zouden voegen bij de kerk ten westen van hun woonplaats. Maar een aantal wilde daar niet aan meewerken: zij kozen voor een kerk die meer oostelijk gelegen was. Overeenkomstig het classisbesluit weigerde deze

oostelijke kerken hun attestatie te ontvangen. Maar ze zaten er wel elke zondag. Na enkele jaren waarin deze toestand van kerkelijke dakloosheid voortduurde, besloot de classis om dan maar toe te geven. Genoemde personen konden alsnog worden ontvangen als leden van de oostelijke kerk. Moraal van dit verhaal: je kunt als kerken wel afspraken maken over wie waar thuis hoort, maar er valt op dit gebied weinig af te dwingen. Uiteindelijk zal de kracht moeten komen van de overtuiging, zoals dat immers altijd geldt in de regering van de kerk. Inderdaad zullen we dan merken dat sommige kerkleden uiterst moeilijk te overtuigen zijn. Ook gereformeerde mensen kunnen knap eigenwijs zijn. Maar is dat een reden om iemand buiten in de kou te laten staan?

Als hij halsstarrig op de verkeerde deur blijft kloppen, kan het wijs zijn om hem niet even halsstarrig naar de juiste deur te blijven verwijzen.

Misschien is het beter om ook de deur waar hij nu voor staat, even van het slot te halen. Het betreft immers niet de poort naar het verderf, maar de toegang naar een Gereformeerde kerk. Is daarmee het hek van de dam? Dat hoeft niet. Belangrijk is dat de kerken die er direct bij betrokken zijn, gezamenlijk werken aan een oplossing. Wanneer broeder Treep duidelijk maakt aan de kerk van Meers dat hij graag bij hen zou willen komen, ligt het voor de hand dat de kerkenraad van Meers contact zoekt met de kerkenraad van Bamshorn. Gezamenlijk bekijken ze wat voor broeder Treep het beste zou kunnen zijn. Gezamenlijk spreken ze hem erover aan.

Als hij halsstarrig op de verkeerde deur blijft kloppen, kan het wijs zijn om hem niet even halsstarrig naar de juiste deur te blijven verwijzen

Hebben de kerken dezelfde aanpak

Laat broeder Treep maar de indruk krijgen dat hij met zijn overstap niets opschiet: zowel in Bamshorn als in Meers treft hij dezelfde aanpak. Misschien dat hij daardoor alsnog bereid is om naar Bamshorn terug te keren.

Relaties binnen het kerkverband

Wel stuiten we hier op een ander, dieperliggend probleem. Hebben de kerk inderdaad dezelfde aanpak? Treden ze inderdaad gezamenlijk op? Laten ze zich niet tegen elkaar uitspelen? Perforatie is namelijk slechts een symptoom. De werkelijke oorzaak is het blijkbaar steeds verder uiteengroeien van de kerken. Die tendens is binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) duidelijk waarneembaar. Plaatselijke kerken nemen – en krijgen – steeds meer vrijheid voor het ontwikkelen van eigen beleid, bijvoorbeeld op liturgisch, oecumenisch of missionair gebied. Vanuit het oogpunt van de zelfstandigheid van de plaatselijke kerk vinden we dat nog niet eens negatief; we noemen het misschien zelfs winst dat de uniformiteit verdwijnt. Je kunt echter niet verwachten dat binnen een plaatselijke gemeente direct alle neuzen dezelfde kant op staan. Diversiteit tussen de plaatselijke kerken onderling bewerkt ook spanning binnen de plaatselijke gemeenten zelf. Een spanning die soms alleen opgelost lijkt te kunnen worden doordat mensen overstappen naar een andere gemeente, waar ze zich beter thuis voelen. Een dergelijke ontwikkeling schaadt echter het karakter van de kerk als vergadering van alle ware gelovigen (art. 27 NGB). De kerk mag niet verschrompelen tot een bepaalde groep van gelovigen die toevallig dezelfde voorkeuren hebben.

Ik pleit daarmee niet voor de terugkeer naar een gekunstelde eenvormigheid. Dat is immers evenmin passend bij het karakter van de kerk. Wel lijkt het me dat elke plaatselijke kerk haar identiteit in de eerste plaats moet blijven zoeken in de confessionele basis. Natuurlijk hoort daar een bepaald beleid bij, en natuurlijk zal dat beleid van plaats tot plaats verschillen. Maar maak dat beleid niet tot een mal waarin elk gemeentelid moet passen, een sjabloon dat het hele kerkelijk leven gaat beheersen. Tegelijk zal het zaak zijn dat de kerken onderling het vertrouwen bewaren en verstevigen. Wanneer kerkenraden zich voortdurend negatief uitlaten over de koers van andere kerken uit de regio, kan het haast niet anders of individuele gemeenteleden trekken vroeg of laat hun consequenties. Ze gaan elders kerken. Beter is het daarom dat de kerken via het vertrouwde kerkverband blijven werken aan een versteviging van hun onderlinge relatie. Daar hoort ook bij dat eventuele verschillen broederlijk en dus eerlijk worden doorgesproken. Maar laat het zo worden dat personen die menen dat ze elders beter af zijn, op die andere plaats ontdekken dat ze nog steeds in dezelfde kerkgemeenschap verkeren: andere mensen weliswaar, en een wat andere aankleding, maar nog steeds hetzelfde geloof in die ene Heer. Tenslotte is dat het enige middel om perforatie tegen te gaan.

k.harmannij@home.nl

Kerkelijk werkers

Ontwikkelingen in de diaconie

De kerkelijk werker als impuls voor het diaconaat

Fokke Pathuis

Sinds 1 april 2006 kent de gemeente van Zwolle-Noord een diaconaal werker, omdat de diaconie te veel vacatures kende (7 diakenen op een gemeente van ca. 1000 zielen) en het diaconaat vanuit de miniwijken een impuls nodig had. Aline van Veldhuizen is gedurende 1 jaar aangetrokken als diaconaal werker voor een deeltijdbaan.

Voor de Gereformeerde Kerken Vrijge-maakt is een diaconaal kerkelijk werker vrij uniek. In een aantal gemeenten functioneren al wel kerkelijk- of pastorale werkers en jongerenwerkers, maar diaconale werkers zoals die in andere kerken als de PKN en de RK-kerk voorkomen, kenden wij tot nu toe nog niet. Diaconaal Steunpunt had een gesprek met Aline.

Zou je iets over je achtergrond en opleiding kunnen vertellen?

Ik heb de opleiding Cultureel Maatschappelijke Vorming aan de Windesheim in Zwolle gedaan. Na mijn afstuderen heb ik op vrijwillige basis gewerkt bij het CGJO, de Christelijke Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken. Daar heb ik o.a. bijbelstudies geschreven voor het jeugdclubwerk en creatieve werkvormen bedacht om bijbelse thema's te bespreken.

Als achtergrond heb je dus geen opleiding kerkelijk werk?

Nee, dat klopt. Aan het begin van mijn werk was dat voor mij daardoor vooral ook veel inlezen over het diaconaat en mij de materie

eigen maken. Aan de andere kant kon ik juist mijn andere kennis over werken met groepen en bijbelstudies goed gebruiken. Verder had ik veel contact met de ervaren voorzitter van de diaconie, Jaap Schiebaan.

Hoe ben je aan de slag gegaan, toen je in Zwolle-Noord als diaconaal werker begon? Extern diaconaat in de miniwijk lijkt me toch een hoog gegrepen ideaal om aan te werken?

Zeker niet. Extern diaconaat is niet een te hoog gegrepen ideaal. Een mini-wijk moet daar alleen wel klaar voor zijn. Binnen de miniwijk moeten bepaalde voorwaarden aanwezig zijn. Denk aan vertrouwen en het samen met elkaar willen groeien in geloof. In Zwolle-Noord was er het verlangen om over dat externe diaconaat na te denken en dat te ontwikkelen. Ik vind echter niet dat je al een breed uitgewerkte 'visie' moet hebben, voordat je naar buiten toe gaat. Dat is geen noodzakelijke voorwaarde vooraf. In mijn werkplan heb ik het zo geschreven: "Dromen, denken, durven en doen". Het is meer dat je als gemeente een bewustmakingsproces doormaakt. Dat heb ik gestimuleerd. Dat gemeentelieden in de miniwijk nadenken over diaconaat en over het voorbeeld dat Jezus ons geeft in de Bijbel.

Je merkte dat het diaconaat voor de mensen begon te leven

Ik heb een bijbelstudie over het diaconale werk geschreven en daar ben ik de mannen- en vrouwenverenigingen en de bijbelstudiegroepen en jeugdverenigingen mee afgegaan. Dat waren hele leuke avonden. Je merkte dat diaconaat voor de mensen begon te leven. Vooral ook omdat ik bij de bijbelstudie verschillende werkvormen heb toegepast.

Mijn project sluit af met een diaconale week

Behalve toerusting van de gemeente had je ook als taak de diakenen te ondersteunen. Hoe deed je dat?

Bijna alle diakenen – op één na – waren voor het eerst diaken. Dus ik ben begonnen met toerusting. Ik heb een aantal workshops gegeven over onderwerpen als: Huisbezoek, hoe doe je dat? Waar loop je tegen aan als diaken? Daarnaast ben ik begonnen met het updaten van het *Handboek voor diakenen*. Dat was een werkmap uit 1995, nog uit de tijd dat de gemeente nog niet gesplitst was. Veel informatie uit dat handboek was verouderd of moest aangepast worden. Je moet dan denken aan zaken als: wat is het ambt van diaken, de geschiedenis van diaconaat, de taken van de diaken in Zwolle-Noord, het vergaderrooster, het collecterooster, wat is het Diaconaal Steunpunt, het werken in de wijk en met een wijkteam, hoe breng je een huisbezoek, tips voor het voeren van gesprekken, het werken met een miniwijk, afspraken over het financieel beleid van de diaconie, het diaconaal beleidsplan en de financiële hulpverlening. Bepaalde stukken kon ik gewoon overnemen, voor andere hoofdstukken heb ik zelf concepten geschreven of daarvoor kon ik gebruik maken van materiaal van de website van het Diaconaal Steunpunt. Het is een naslagwerk geworden, dat ook of juist voor nieuwe diakenen heel toegankelijk is. Alles komt op een CD-ROM te staan.

Juist daardoor kunnen de diakenen in de gemeente aan de slag

Je hebt bijna een jaar gewerkt als professional in een gemeente. Heb je een meerwaarde als professional of deed je dingen, die de diakenen of de gemeentelieden ook zelf hadden kunnen doen?

Ja, ik denk dat ik als professional wel een toegevoegde waarde heb. Aan de ene kant doe ik dingen die de diakenen ook zelf zouden kunnen doen, zoals het Handboek updaten.

Maar daar hebben ze nu eenmaal zelf de tijd niet voor, willen ze ook zelf nog in de gemeente aan de slag. Verder kun je door bijvoorbeeld systematisch de bijbelstudiekringen e.d. bij langs te gaan wel een belangrijke impuls geven aan de bezinning op het diaconaat. Maar het gevaar blijft wel, dat jij degene bent die het diaconaat gaat organiseren en dat ze bij jou allerlei ideeën droppen om daar wat mee te gaan doen. Dat is trouwens wel mooi om te merken, dat er in de gemeente best veel ideeën zijn of komen om diaconaal aan de slag te gaan. Ik ben dan ook van plan om die ideeën te verzamelen en als een soort aanbeveling aan de diakenen achter te laten als mijn contract straks afloopt. Daarnaast hebben de diakenen nu zelf ook zicht op hoe ze straks verder gaan in de gemeente.

Je functie loopt 1 april a.s. af. Wat laat je dan als resultaat van je werk achter?

Ik ga in ieder geval eind maart nog een diaconale week organiseren. We zullen die week o.a. afsluiten met een zaterdag, waarbij een aantal miniwijken diaconaal de handen uit de mouwen zullen steken in enkele projecten met de Stichting Present Zwolle. Ook zal er in die week een avond zijn, waar een aantal diaconale organisaties workshops zullen verzorgen. Verder hoop ik, dat ik met mijn werk het afgelopen jaar als diaconaal werker het diaconaal bewustzijn van

de gemeente een impuls heb gegeven, waardoor de gemeenteleden gemotiveerd zijn om ook in de eigen miniwijk diaconaal actief te zijn. Ik hoop in ieder geval, dat het de diakenen lukt om dat te blijven stimuleren.

Hebben ze daar dan wel voldoende tijd voor of hoe moeten ze dat anders oplossen?

Het probleem van vacatures zal misschien nog blijven bestaan. Juist daarom is het maken van duidelijke keuzes belangrijk. Daarom hebben we ook samen om de tafel gezeten om een jaarplan op te stellen voor het komende seizoen. Hierin hebben we duidelijke keuzes gemaakt met de daarbij behorende activiteiten. Op deze manier ga je goed om met de hoeveelheid (of het gebrek aan) tijd. Je zwemt geen rondjes, maar gaat gericht aan het werk in de gemeente. Dit geeft de diakenen ook een bevredigend gevoel.

Hoe ziet jouw eigen toekomst eruit?

Die is nog helemaal open. Mijn opleiding heeft ervoor gezorgd dat ik op een breed terrein inzetbaar ben, maar wel altijd er op gericht om mensen aan te zetten tot nadenken. En dat kan over allerlei maatschappelijke onderwerpen zijn. Vorig jaar was ik erg gestresst op zoek naar een baan. Nu heb ik steeds meer geleerd om dit over te geven aan God. Hij brengt mogelijkheden op mijn pad, daar vertrouw ik op.

Zou je andere gemeenten een dergelijke diaconale impuls adviseren?

Wanneer je als kerk en diaconie weet wat je wilt met je diaconaat, kan het zinvol zijn om tijdelijk extra capaciteit in te schakelen. Het lijkt me niet goed wanneer van een professionaal wordt verwacht dat die het diaconaat even overneemt. Dat is nou juist de taak van de gemeente. Voor een specifieke klus als bewustwording of een extra impuls kunnen externe handen en ogen best eens goed zijn. Trouwens, ik ben binnenkort weer beschikbaar.

De kerkelijk werker als tijdelijke extra impuls

* Fokke Pathuis ondersteunt enkele maanden het Diaconaal Steunpunt in het kader van zijn opleiding Kerkelijk Werk

Bijbel op bezoek

Elk huis kent zijn kruis

Marcus 8: 34

Corné Alderliesten

Als er iets verdrietigs is voorgevallen, is het nodig dat je naaste weer met Jezus op weg geholpen wordt. Het kan gebeuren dat mensen, met een beroep op de hierboven genoemde bijbeltekst, zichzelf troosten met de gedachte dat 'ieder huisje wel zijn kruisje kent'. Naast het feit dat dit geen troost is, en zeker niet de bemoediging die Jezus biedt, wil ik in deze bijbelstudie laten zien dat Jezus' uitspraak om je kruis op je te nemen, ook niet op deze manier geruststellend is.

In navolging van Jezus je kruis te dragen, betekent in de eerste plaats 'jezelf verloochenen'. Zoals Jezus een paar verzen hiervoor door Petrus verloochend is, zo zul jij ook jezelf moeten verloochenen. Net als Petrus (vers 32), willen wij namelijk ook een God die rust en vrede brengt. Diep in ons hart willen we een God die ons op Zijn knie trekt en ons lekker dicht tegen zich aanhoudt. Jezelf verloochenen en in navolging van Jezus verworpen worden, betekent dat je die idealen vaarwel zegt. Jezus wil jou de vraag voorhouden of je bereid bent je gedachte dat God een einde zou moeten maken aan het lijden van jezelf of je medemens, overboord te zetten.

Executie

Als je zover bent, wordt het makkelijker om te ontdekken wat de Heer met de oproep om je kruis te dragen, wil zeggen. Dit heeft namelijk niet zoveel te maken met de gedachte dat je geduldig je lot moet ondergaan en dat het misschien wel meevalt, omdat iedereen wel zijn/haar eigen ding te lijden heeft. Waarom niet? Omdat deze uitdrukking in Jezus' tijd nog helemaal niet bestond! Als Jezus het heeft over een kruis, dan heeft Hij het over een executiemiddel. Je kruis dragen, wil dus

zeggen dat je jezelf ter dood laat veroordelen. Daar word ik in ieder geval eerder *onrustig* van, dan dat ik me er op één of andere manier door laat gerust stellen. Ik houd mezelf namelijk liever in leven, mijn hoofd boven water, dan kwetsbaar te zijn en me door Jezus' liefde en genade te laten leiden.

Opstanding

Wil dit dan zeggen dat je met de woorden van Jezus uit Marcus 8 mensen nog dieper de put inpraat dan ze misschien al zitten? Nee, want waar Jezus' leven op aarde niet eindigde in een graf, daar loopt ook ons leven, in navolging van Hem, uit op de opstanding: dat Jezus zelf in ons opstaat, in ons leeft. Want ieder die zijn leven verliest omwille van Hem en het evangelie, zal het behouden. Dat is echt leven – als je kunt zeggen: 'Ik zelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij' (Gal. 2: 20). Daar kun je mee naar je broeder of zuster: om te laten zien dat het dragen van je kruis niet uitloopt op een gelaten berusten in wat er gebeurt, maar op een vreugdevol leven met Jezus. Dat je gerust gesteld kunt zeggen dat Zijn genade voor jou genoeg is (2 Kor. 12:9).

Gemeentepastoraat/diaconaat

Groeien in kleine groepen

Kerkelijk werker voor kringen in CGK Zwolle

Elly Volkerink-de Vries

Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vreugde. Ze loofden God en stonden in de gunst bij het hele volk. De Heer breidde hun aantal dagelijks uit met mensen die gered wilden worden. (Handelingen 2: 46 en 47 NBV)

In de christelijk gereformeerde kerk in Zwolle ben ik sinds 2005 aangesteld als kerkelijk werker voor de kringen. Ik kan op heel veel plaatsen informatie krijgen over het werken met kleine groepen. Zo spreek ik met verschillende mensen uit de gemeente en iedereen heeft wel een ervaring of een suggestie waar ik iets mee kan. Er zijn veel kerken in binnen- en buitenland die het kringenprincipe toepassen. Door gesprekken met mensen uit die gemeenten en door de informatie die ze op internet plaatsen, word ik flink uitgedaagd bij ons aan de slag te gaan. Maar mijn grootste bron van inspiratie blijft de bijbel. Het stuk uit Handelingen bijvoorbeeld! Zou u er ook niet graag bij geweest willen zijn? Nou, ik wel.

Ideaalplaatje?

Die situatie van ruim 2000 jaar geleden is niet meer te vergelijken met anno nu. Onze kerken zijn niet meer los te zien van de geschiedenis die ze hebben doorgemaakt. In onze samenleving kun je niet de hele dag in de kerk zitten, er wordt wel iets anders van ons verwacht. Staat dit gedeelte dan alleen in de bijbel als ideaalplaatje, een

Het viel op dat christenen zo met elkaar bezig waren, zelfs zo dat de kring van gelovigen steeds groter werd.

situatie die wij als kerk in deze wereld nooit zullen bereiken? Ik geloof dat dit gedeelte voor ons is bedoeld om van te leren en om ons uit te dagen. Relaties zijn in dit stuk heel belangrijk. Mensen doen activiteiten samen zoals eten en de tempel bezoeken. Het viel op dat ze zo met elkaar bezig waren. Zelfs zo dat de kring van gelovigen steeds groter werd.

Er zijn in het tekstgedeelte twee belangrijke locaties waar mensen elkaar ontmoeten: thuis en in de tempel. Of in de taal van onze tijd: in de kring en in de kerk. In de kerkdiensten zingen we samen, luisteren we samen en bidden we samen. In de kring praten we samen, eten we samen, helpen we elkaar en leven we met elkaar mee. Wat wij doen, is dus eigenlijk helemaal niet zo nieuw!

Zwelse situatie

Met het ideaalbeeld uit de eerste christelijke kerk voor ogen hebben we vol goede moed het kringenwerk in de CGK in Zwolle opgepakt. Dat proces is jaren geleden begonnen. Vanwege de enorme groei van de gemeente werd serieus nagedacht over de vraag of de gemeente

één moest blijven of dat er gesplitst moest worden. Een overgroot deel van de gemeente wilde bij elkaar blijven, maar vroeg tegelijkertijd om meer contact met elkaar. In een grote gemeente loop je ook snel het gevaar dat je achter een ander kan wegschuielen. Dat komt ieders specifieke gave niet ten goede en je verliest zo ook anderen met specifieke gaven uit het oog. In een kleine kring ben je meer zichtbaar voor elkaar en met elkaar. Daar kun je concreet wat voor de ander betekenen en met elkaar werken aan gemeente-zijn en gemeente-voelen. In 1998 werden de eerste kringen gevormd, een plek waar gemeentelieden, die bij elkaar in de buurt wonen, regelmatig samenkomen.

Gavengericht

Om een kring wat sturing te geven, wordt gebruik gemaakt van leden van de kring met praktische, organisatorische en pastorale gaven. In een kring van hooguit tien adressen zijn in de loop van de jaren kringcoördinatoren aangesteld. Een kringcoördinator is iemand die kringactiviteiten coördineert en stimuleert.

En inventariseert waar behoefte of nood is. De kringcoördinator krijgt als eerste te horen dat er weer een nieuw kringlid is bijgekomen en zal daar zo snel mogelijk een bezoek aan brengen. In dit gesprek komt ook de vraag naar voren wat dit kringlid van de kring verwacht en wat de kring van hem of haar mag verwachten. De kringcoördinator moet in staat zijn werk in de kring te delegeren om zo alle kringleden een kans te geven iets voor de kring te betekenen. In het merendeel van onze kringen zijn vanaf zomer 2005 pastoraal medewerkers actief. Een pastoraal medewerker is een man of vrouw (of echtpaar) die in de kring hebben laten zien dat ze pastorale gaven hebben. De

pastoraal medewerker bezoekt de kringleden en gaat met ze in gesprek over hun dagelijks leven en hoe hun relatie met God daarin tot uiting komt. Verder inventariseert de pastoraal medewerker in de kring of er behoefte is aan een gezamenlijk moment van bijbelstudie of gebed. Ook kan er, in overleg met de kringcoördinator, worden nagedacht over een 'deelmoment' tijdens het koffiedrinken op een kringbijeenkomst of een belronde met een oproep voor gebed voor een ziek kringlid.

Wijkteam

De rol van ouderling en diaken is voor een groot deel veranderd. Naast hun bestuurlijke taken en bijzonder pastoraat, zijn ze de begeleiders van de kringcoördinatoren en de pastoraal medewerkers geworden. Ons streven is dat iedere diaken en ouderling samen verantwoordelijk zijn voor zes kringen. In de praktijk schommelt dat tussen de vier en de acht kringen. Met de mensen uit die kringen komen ze zo'n drie of vier keer per jaar bij elkaar in het wijkteam. Tijdens deze ontmoeting is er ruimte voor uitwisseling, gebed, feedback en bemoediging. De ouderling neemt ook de pastorale zorg van de pastoraal medewerkers op zich.

De druppel in het water is het symbool voor de kringen dat in alle publicaties over de kringen terugkomt.

Toerusting

Wat is mijn taak als kerkelijk werker in dit geheel? Allereerst ga ik mij richten op hoe we gaan werken in de kleine kring. Wat is het doel van de kring, wie doet wat in de kring en hoe kunnen we een kringbijeenkoms invullen. Daarnaast is een ander belangrijk onderdeel van mijn taak dat ik mensen met een specifieke taak ga toerusten en trainen. In januari 2006 zijn we gestart met een serie toerustingavonden voor pastoraal medewerkers en gemeenteleden die geïnteresseerd zijn in pastoraat. Thema's als de pastorale ontmoeting, Help, waar kan ik terecht als..., Godsbeeld en zelfbeeld, rouwverwerking en hoe voer ik een pastoraal gesprek zijn de revue gepasseerd. Tegelijkertijd kunnen de ouderlingen bijleren over hoe ze de pastoraal medewerkers en de kringen moeten begeleiden.

Uitnodiging

Er is al veel werk verzet om het kringenleven vorm te geven. Wat mooi om te zien dat sommige kringen regelmatig, op zondag of door de week, bij elkaar komen om met elkaar te beleven wat het betekent om gemeente van Jezus Christus te mogen zijn. Bijzonder dat mensen die elkaar op het eerste gezicht nooit zouden uitkiezen een relatie met elkaar krijgen. En geweldig dat al die kringen op zondag samen hun Heer ontmoeten en vieren dat ze bevrijde mensen zijn. Mag ik u uitnodigen om samen met uw zussen en broers uit Zwolle het voorbeeld te volgen van onze zusters en broeders uit Jeruzalem (Hand. 2) en samen op weg te gaan in kerk en kring in een geest van eenvoud en vreugde?

Elly Volkerink-de Vries is kerkelijk werker voor de kringen in de christelijk gereformeerde kerk van Zwolle. Zij zal een vervolg schrijven over de toerusting van pastoraal medewerkers en kringcoördinatoren, het functioneren van het wijkteam en de organisatie binnen de gemeente.

Samen op weg in kerk en kring in een geest van eenvoud en vreugde.

Meldpunt
seksueel misbruik
in pastorale of
kerkelijke relaties

www.dedriehoek.nl

Tel. 038 - 423 21 25

Gemeenteopbouw

Mogen de kerken elkaar helpen?

Jack Crielaard en Bas van Zijlkom

In dit artikel willen we met u nadenken over kerkvisitatie, het jaarlijkse huisbezoek van de classis aan de kerken. Steunpunt Gemeenteopbouw beraadt zich momenteel op de vraag hoe we de kerkvisitatie kunnen gebruiken in de gemeenteopbouw.

Wanneer ambtsdragers op huisbezoek komen, vragen zij hoe het gaat. Dat is ook tijdens de kerkvisitatie een belangrijke vraag: hoe gaat het met de gemeente? Er is in sommige gemeentes veel aan de hand. Mooie dingen zoals geloofsontwikkeling, gemeenteleden die zich in kerk en samenleving dienstbaar opstellen. Er zijn ook zorgelijke dingen: leden lopen weg, flanken begrijpen elkaar niet meer. Er wordt over onze kerken wel gezegd dat we in een identiteitscrisis zitten. We zijn bezig met van alles en nog wat: nieuwe liederen, het verrijken van de liturgische vormgeving, het op tuigen van structuren. Maar de kernvragen worden onvoldoende gesteld: waarom zijn we kerk, wie zijn we eigenlijk en wat bindt ons? Wanneer deze vragen niet worden gesteld en wanneer niet naar antwoorden wordt gezocht, raken we de weg kwijt. We hebben het voorrecht Jezus te kennen die over zichzelf zei: "Ik ben de weg". Maar waarom herkennen gemeenteleden zich zo in die zin uit een lied van Frank Boeyen: "Vraag niet naar de weg, want iedereen is de weg kwijt"?

Wanneer we de weg kwijt zijn, hoe vinden we die weg dan terug? We willen een paar dingen zeggen over de manier waarop je zo'n proces organiseert. We hebben in de kerk de neiging

om dan de kerkenraad aan het werk te zetten. De kerkenraad moet tenslotte leiding geven, en van de ambtsdragers verwachten we dat zij gezamenlijk de beslissingen nemen. En de kerkenraad zegt in dit verband graag dat ze een goede afspiegeling is van de gemeente, om daarmee deze positie van 'beslissers over alles' te wettigen. Wij denken dat we hier van af moeten. Leiding geven kan ook op een andere manier dan alleen op de wijze van: alles beslissen voor de gemeente. De kerkenraad moet de gemeente toerusten en de richting bewaken en tegelijk de gemeente actief inschakelen om zelf een levende, ontwikkelende gemeente te zijn. We bedoelen dat commissies niet doen wat de kerkenraad hen had opgedragen, maar dat werkgroepen zelf wegen inslaan en zoeken naar ontwikkeling. De kerkenraad kan zo de gehele gemeente betrekken bij vragen die spelen en in dit proces de gemeente toerusten om christelijk met elkaar en met de vraagstukken om te gaan. Naast toerusting komen oudsten en diakenen in actie, wanneer steun, een eindbeslissing (indien de gemeente er niet uit komt) of correctie nodig is.

Deze verandering is niet minder dan een cultuurverandering die je als plaatselijke kerk niet zomaar even realiseert. Een beheersende en sturende manier van leiden maakt plaats

De kerkenraad moet de gemeente toerusten en de richting bewaken en tegelijk de gemeente actief inschakelen om zelf een levende, ontwikkelende gemeente te zijn.

voor het ingaan van een open proces waarbij je van tevoren niet weet waar je zult uitkomen. Alleen de richting is bekend: Jezus Christus. Maar de vertaling naar de dagelijkse praxis, in het geloofsleven van mensen met alle verschillen die er zijn, is lastig. Een enkele training of bijeenkomst is daarvoor niet genoeg. Wisselende KR-samenstelling maakt het ook niet gemakkelijker om de koers vast te houden. Bovenstaande vraagt om een langdurige, programmatische ontwikkeling van de gemeente. Steunpunt Gemeenteopbouw is in staat om kerken hierin te ondersteunen.

Een andere richting van waaruit kerken in deze verandering elkaar kunnen ondersteunen, is de kerkvisitatie. Het is nodig dat op classes wordt nagedacht over de vraag waarom we eigenlijk op visitatie gaan en hoe we dit bezoek dan zo zinvol mogelijk kunnen invullen.

De visitatiereglementen die door classes zijn vastgesteld zetten niet zelden op het spoor van: nagaan of de kerkenraad zich aan de afgesproken kerkordelijke afspraken houdt en of het kerkelijke leven ordentelijk is geregeld. Dat levert vragen op als: Worden er zondags twee diensten gehouden? Is er een Commissie van beheer? Is er een regeling voor de verkiezing van ouderlingen en diakenen? Vergadert de kerkenraad ook zonder de diakenen? Waar mogelijk wordt in de vraag verwezen naar een artikel van de KO. Naar onze overtuiging kan dit controlerend karakter van de visitatie verdwijnen en moet de vraag naar de ontwikkeling van het (geestelijke) leven van de gemeente meer centraal komen te staan. Hoe zijn gemeente en kerkenraad bezig met de opbouw van de gemeente? Daarbij is aan te bevelen dat vanuit de classis niet alleen de kerkenraden worden gevisiteerd,

maar dat visitatoren – uiteraard in overleg met de kerkenraad – ook spreken met een aantal gemeenteleden. Dan hebben we het dus niet over “broeders en zusters die de visitatoren wensen te spreken”, maar andersom: visitatoren die gemeenteleden wensen te spreken. Om te peilen hoe de ontwikkelingen zijn. Aardig is in dit verband dat in artikel 44 van de KO ook gesproken wordt over het bezoeken van kerken, niet kerkenraden. Hetzelfde artikel beschrijft het doel van visitatie: “waar nodig

tijdig vermanen van ambtsdragers en het met raad en daad en meewerken aan de vrede, de opbouw en het welzijn van de gemeente”. In dit kader kan het zeker zinvol zijn om naast de kerkenraad ook gemeenteleden te spreken. Daarvoor kan

een panel worden samengesteld van broeders en zusters die de visitatoren wensen te spreken omdat zij vanuit hun optiek graag willen vertellen over het wel en wee van de gemeente.

Kortom: we willen nadenken over kerkvisitatie als een middel om de gemeenteopbouw te volgen en te stimuleren. Denk vooral mee! Kerkenraden of classes, die aan visitatie als instrument voor gemeenteopbouw mee willen ontwikkelen, zijn welkom bij het Steunpunt Gemeenteopbouw.

Jack Crielaard en Bas van Zijlkom zijn lid van het deputaatschap Steunpunt Gemeenteopbouw

Adresgegevens Steunpunt Gemeenteopbouw
Steunpunt Gemeenteopbouw
Postbus 499
8000 AL Zwolle

Bezoekadres: Burg. Vos de Waelstraat 2
Telefoon: 038-4270400
Fax: 038-4270401
E-mai: sgo@gbouw.nl
Website: www.steunpuntgemeenteopbouw.nl

Gemeente en ambt Eleos en de kerken

Over de afstemming tussen geloof en hulpverlening

Fokke Pathuis

Een kwart van de volwassen bevolking krijgt te maken met psychische of psychosociale problemen. Daarbij kan het gaan om een depressie, angsten, ADHD, een onverwerkte traumatische ervaring, seksuele problemen, relatieproblemen, enzovoort. Veel mensen komen daar zonder hulp van buiten overheen of leren er mee te leven. Als dat niet lukt, dan is er de mogelijkheid om professionele hulp te zoeken. Via een verwijzing van de huisarts kom je dan terecht bij een instelling voor de geestelijke gezondheidszorg, zoals b.v. Eleos.

Eleos is een stichting voor gereformeerde geestelijke gezondheidszorg, die in haar hulpverlening wil aansluiten bij de christelijke geloofsovertuiging van hun cliënten. De stichting is begin 2000 ontstaan uit een fusie tussen het GLIAGG, de instelling voor beschermende woonvormen (GLIBW) en het Gereformeerd Psychiatrisch Ziekenhuis 'de Fontein'. Om de band met de kerken te waarborgen is er de Raad van overleg Kerken en Eleos opgericht, die 2x per jaar bijeenkomt. In deze Raad zijn verschillende kerken vanuit de gereformeerde gezindte, waaronder de GKV, vertegenwoordigd. Daarnaast heeft het Generaal Diaconaal Deputaatschap van onze kerken 1x per jaar overleg met Eleos om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen van deze organisatie.

De meerwaarde van christelijke hulpverlening

de praktijk blijkt dat deze samenwerking niet altijd tot stand komt. Belangrijke vragen waren dan ook welke knelpunten in de samenwerking over en weer ervaren werden en of daar misschien oplossingen voor zijn. Eleos hecht er namelijk sterk aan dat de christelijke identiteit in de hulpverlening doorwerkt en wil ook graag rekening houden met de eigen kerkelijke achtergrond van de cliënt. Het is goed om de meerwaarde, die Eleos in dit opzicht voor christenen kan hebben, te betrekken bij de keuze voor een instelling van geestelijke gezondheidszorg.

Verantwoordelijkheden

Alle sprekers tijdens de studiedag waren het er over eens dat Eleos en de kerken ieder hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben. Er is onderscheid tussen psychische zorg en geestelijke zorg. Kenmerkend voor Eleos is, dat ze op een doelgerichte en professionele wijze werken aan de oplossing of het dragelijk maken van het probleem, waarmee de cliënt bij Eleos gekomen is. Bij deze professionaliteit hoort ook de geheimhoudingsplicht van de hulpverlener, dat het contact zoeken met de kerken bemoeilijkt.

Studiedag

10 februari 2007 j.l. organiseerde Eleos een studiedag 'Open Vensters tussen Pastoraat en Psychiatrie'. Deze dag was bedoeld om samen na te denken hoe Eleos en de kerken over en weer elkaar kunnen helpen in de hulpverlening aan de cliënten van Eleos. In

Vanuit de kerken wordt ook hulp geboden aan gemeenteleden met psychische problemen, het karakter daarvan is pastoraal of diaconaal. Meestal zijn er bij die hulp ook meerdere personen betrokken. Als Eleos contact zou willen zoeken, bij wie moeten ze dan zijn? Daar komt bij dat meestal de predikant de enige professional is in de kerk, terwijl die niet altijd betrokken is bij de directe pastorale of diaconale zorg vanuit de kerken.

Hulp uit eigen omgeving heeft grote meerwaarde

Daarbinnen zouden deze aanbevelingen ten aanzien van het pastoraat en diaconaat in de kerken een plek kunnen krijgen. Tegelijk moeten de kerken beseffen, dat het ter sprake brengen van geloof of het contact zoeken met de kerk niet altijd aan de orde is, omdat het niet relevant is voor de hulpvraag, of vanuit Eleos gezien te onrendabel is omdat de behandeling slechts een korte duur heeft.

Gemeentelid bepaalt

Eleos werkt primair op basis van vraaggestuurde zorg. Het is daarom voor de kerken goed te weten, dat het in eerste instantie aan de cliënt is om te vragen of het pastoraat en het diaconaat bij de hulpverlening betrokken kunnen worden. Ook is het de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt om ambtsdragers of pastorale medewerkers te informeren over de hulp die van Eleos ontvangen wordt. Op de studiedag werd echter duidelijk dat er vanuit Eleos de bereidheid is, voorzover dat wettelijk mogelijk en verantwoord is, om de psychische hulpverlening op de hulpverlening in de kerken af te stemmen. Zowel Eleos als de kerken kunnen de gemeenteleden wel stimuleren om hun problematiek te bespreken in de gemeente. Uiteraard stelt dit eisen aan de veiligheid binnen en het omzien naar elkaar in de gemeente.

* Fokke Pathuis ondersteunt enkele maanden het Diaconaal Steunpunt in het kader van zijn opleiding Kerkelijk Werk

Ondersteuning eigen omgeving

Met respect voor de verschillen in verantwoordelijkheden kunnen de kerken en Eleos elkaar wel helpen in de hulpverlening aan de cliënt. De aanbeveling werd gedaan om met name tijdens de informatieverzameling bij de intake van de cliënt standaard te inventariseren, of en eventueel hoe het contact met de kerk tijdens de behandeling zou kunnen verlopen. In ieder geval zou er gevraagd kunnen worden, of de cliënt ook een contactpersoon in de kerk heeft en hoe deze op de hoogte gehouden kan worden. Ook zou tijdens het afsluiten van een behandeling de vraag aan de orde kunnen komen, of en zo ja, hoe er een vorm van overdracht naar de pastorale of de diaconale zorg in de kerkelijke gemeente mogelijk is. Dit vooral omdat blijkt dat natuurlijke hulp vanuit de eigen leefomgeving van grote waarde voor de hulpverlening aan cliënten kan zijn, ook al wordt die hulp niet gegeven door deskundigen. Eleos zou deze hulp ook kunnen stimuleren door meer in het algemeen aan de kerken voorlichting te geven, over hoe men in de kerk het beste om zou kunnen gaan met specifieke psychische problemen.

Vanuit Eleos is men bezig de lijn van de naastbetrokkenen te ontwikkelen (vergelijkbaar met het SONO-project van De Driehoek).

Diaconaat

Gerechtigheid en Dienstbaarheid

Reacties op oproep Micha-campagne

Dirk-Albert Prins

Eind 2006 is alle diaconieën in de DS-nieuwsbrief gevraagd informatie te verstrekken over hoe zij hebben vormgegeven aan de oproep aandacht te schenken aan Gerechtigheid en Dienstbaarheid. Een aantal diaconieën heeft hierop gereageerd. Daarvoor hartelijk dank! In dit artikel hiervan een verslag.

Veel aandacht

Uit de reacties blijkt dat verschillende kerken aandacht hebben besteed aan het thema Gerechtigheid en Dienstbaarheid op zondag 15-oktober. In de Micha Campagne werd hiertoe opgeroepen. Vaak gebeurde dit door het benoemen hiervan in de preek. Veel preken stonden zelfs helemaal in het teken van dit thema. Samenwerking met de predikant bleek hierin vruchtbaar. Ook werd vanuit diaconieën de collecte afgestemd op dit doel. De doelen van dankdag werden door enkele kerken hiervoor benut. Ook werd door predikanten of diakenen het kerkblad gebruikt om aandacht te geven aan dit onderwerp. Het bleek voor een aantal diaconieën bemoedigend dat dit onderwerp uit de media werd herkend en daardoor beter opgepikt in de kerk. In december heeft het blad 'Tot aan de einden der aarde' (tegenwoordig: 'Naast') volledig in het teken gestaan van dit onderwerp. Hoewel dit thema niet nieuw is zijn we blij dat er in grote getale aandacht is gegeven aan deze Bijbelse oproep. De Bijbel staat immers vol met deze oproep, onder andere in Micha.

Voor wie kon jij een naaste zijn afgelopen week?

Vervolg

De komende tijd willen enkele diaconieën het kerkblad blijven gebruiken om dit thema te benadrukken. Ook worden gemeentevondens en (mini)wikkavonden aan dit onderwerp gewijd. Materiaal dat hiervoor is gebruikt kan worden gemaild naar DS, zodat ook andere diaconieën hiervan gebruik kunnen maken.

Opvattingen

Uit de reacties bleek ook dat er verschillend over dit onderwerp wordt gedacht. In het ND zijn enkele scherpe (nuancerende) ingezonden geluiden te horen geweest. Gelukkig raakte dit niet de kern van de campagne, gerechtigheid en dienstbaarheid, maar was het meer gericht op de vorm. Toch vroeg een diaken in een reactie zich af of men wel voldoende op de hoogte is van de nood in de wereld: "Dan past een dergelijke toonsetting toch niet?" Uit de reacties komt duidelijk naar voren dat christenen een taak hebben in deze wereld, recht te doen en te laten zien en horen wie Christus is. Ik hoop dat beide elementen door mogen klinken in dit thema.

Suggesties

Slechts enkele diaconieën hebben aangegeven behoefte te hebben aan suggesties voor een vervolg. Hierna worden enkele genoemd. Aandacht voor het onderwerp kan in:

kerkblad, preek, gemeentevond, wijkavond, collectiedoel. Samenwerking hierin kan met: diaconale organisaties, scholen, jeugdvereniging, catechisatie, bijbelkringen e.d.

Bij te gebruiken vormen kan gedacht worden aan: stellingen, vragen, artikelen, gebedspunten, mogelijkheden om mensen concreet in te zetten. Denk aan vragen als 'hoe draag jij bij aan een eerlijke verdeling in de wereld?', 'welk deel van je geld en tijd

Slechts enkele diaconieën hebben aangegeven behoefte te hebben aan suggesties voor en vervolg.

geef jij weg?', 'voor wie kon jij een naaste zijn afgelopen week?', 'wat betekent de term gerechtigheid voor jou?' of 'hoe geef jij invulling aan de opdracht tot dienstbaarheid?'. Ook is het goed om eens te kijken op www.michacampagne.nl, hierop

zijn nog veel meer suggesties te vinden. Ook de collectiedoelen die voor biddag zijn aanbevolen passen goed bij dit thema, dus benut ook die mogelijkheid.

Respons

Dat het overgrote deel van de diaconieën taal noch teken gaf geeft te denken. Misschien heeft dat te maken met focussen op de kerntaken, diaconaat in eigen kerk en omgeving. Ik sluit niet uit dat veel diaconieën zich vooral laten voeden en af en toe vergeten om bij te dragen aan de landelijke informatie-uitwisseling. Ook kan het bij een voornemen gebleven zijn, niets is ons mensen vreemd.

Seksueel misbruik verstikt

Meldpunt seksueel misbruik in pastorale of kerkelijke relaties

Voor advies, informatie en begeleiding als er sprake is van seksuele intimidatie of misbruik binnen de gemeente.

Wij zijn bereikbaar op alle werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur.

de driehoek
gereformeerde maatschappelijke dienstverlening

Je mag er zijn!

Meldpunt:
Telefoon 038 - 42 32 125
Internet: www.dedriehoek.nl

Steunpunt gemeenteopbouw Even bijpraten

Jeannette Buitenhuis

Als u de website van Steunpunt Gemeenteopbouw regelmatig bezoekt, weet u dat we actief bezig zijn producten en diensten aan te bieden voor predikanten, ouderlingen, diakenen en kerkelijk werkers ten behoeve van hun taakuitoefening, zodat ze hun taken beter uit kunnen voeren.

Vaak verzorgen we maatwerk trainingen of begeleidingstrajecten. Schroom niet uw eigen vraag bij ons neer te leggen.

Train-de-huwelijkstrainers

Samen met De Driehoek zijn er door ons diverse echtparen opgeleid tot huwelijks-trainer. De trainers kunnen na deze opleiding huwelijksgespreksgroepen en huwelijkscafésgroepen leiden. In het najaar start er opnieuw een groep. Meer informatie kunt u bij ons opvragen. Dat kan telefonisch via 038-4270400 of via E-mail: sgo@gbouw.nl

Website Gemeente Vandaag

Nieuwe artikelen in februari 2007. Ook via Dienst informeren wij u regelmatig over Gemeente Vandaag. In februari zijn er 3 nieuwe artikelen op de site geplaatst.

1. De functies van de kerk.

In het openingsdocument van de website worden aan het eind vier functies van de kerk omschreven: zij is verkondigend, missionair, pastoraal, diaconaal. In dit grondig bijgewerkte artikel worden deze functies nader omschreven.

2. Geestelijk leiderschap – begrippen.

De woorden vliegen om je oren als het gaat om leiderschap. In dit artikel geeft Hayo Wijma een korte omschrijving van die drie begrippen. Het artikel laat zich ook lezen

als een beschrijving van de weg die je als gemeente gaat van je missie in deze wereld naar de realisering van de doelen die je naar aanleiding daarvan gesteld hebt.

3. Pastorale zorg aan homoseksuelen en gemeenteliden.

Twee pastorale en ethische handreikingen. Marco Derks gaat dieper in op de rol die een pastor kan spelen voor een homoseksueel gemeentelid. In maart volgt een derde artikel met suggesties voor verdere studie en kennis-making. Meer informatie: www.gemeentevandaag.nl.

Diakenen

'In de gemeente van Christus mag niemand ongetroost leven onder de druk van ziekte, eenzaamheid of armoede'. Bovenstaand citaat uit het bevestigingsformulier voor ouderlingen en diakenen (Gereformeerd Kerkboek) laat zien waarom Christus diakenen aan zijn gemeentes schenkt. En het geeft ook meteen de plaats van de diaken aan: midden in de gemeente. Dáár leer je luisteren en helpen. Dat niet alleen: dat is óók de plek waar je gemeenteliden mobiliseert om anderen te helpen (gemeenteliden 'toerusten tot dienstbetoon').

Bestaat echte armoede wel in onze tijd? Wat is dat precies 'dienstbetoon'? En hoe vul ik dat in AD 2007 in? Moet ik ook op huisbezoek? En, zo ja, hoe doe ik dat dan? Waar moet ik op letten bij zo'n gesprek? Zo maar een aantal vragen welke rond je bevestiging op je afkomen. En in het bijzonder de broeders die voor het eerst 'tot het ambt geroepen worden' kunnen het daar best moeilijk mee hebben.

Wij zijn van mening dat uitsluitend de bevestiging tot diaken, iemand nog geen diaken maakt.

Wij zijn er van overtuigd dat het (ook) voor een diaken noodzakelijk is om zich op deze taak voor te bereiden, én te blijven werken aan zijn eigen groei. Steunpunt Gemeenteopbouw werkt samen met het Diaconaal Steunpunt in toerusting van diakenen. Voor veel inhoudelijke vragen verwijzen we je dan ook graag naar hun website: www.diaconaalsteunpunt.nl

Voor het aanleren van vaardigheden heeft het Steunpunt Gemeenteopbouw een uitgekiend aanbod van trainingen ontwikkeld. Daarnaast blijven we continu bezig met het maken van nieuwe trainingen welke inspelen op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe vragen.

Een aantal voorbeelden:

1. de basiscursus ambtsdrager
2. diaconale en pastorale gespreksvoering
3. visie op de gemeente
4. gemeente en ambten

Cursus Gemeente & Ambten

We hebben deze cursus ontwikkeld voor gemeenteleden die op zoek willen naar een nieuwe balans tussen gaven van gemeenteleden en taken van ambtsdragers. Dat

kunnen gemeenteleden zijn die zich afvragen hoe zij in hun (mini) wijk meer kunnen betekenen met hun gaven. Het kunnen ook gemeenteleden zijn die ambtsdragers zijn geworden, voor het eerst of opnieuw. Meer informatie over deze cursus die voor een deel zonder begeleiding van ons uitgevoerd kan worden kunt u vinden op onze website of u vraagt een folder aan via sgo@gbouw.nl

Digitale Nieuwsbrief

Om u, als ambtsdrager, regelmatig te informeren over ons werk in de kerk brengt Steunpunt Gemeenteopbouw een eigen digitale nieuwsbrief uit. In onze nieuwsbrief informeren wij u over onder andere nieuwe producten en de door ons te organiseren trainingen en andere bijeenkomsten. Via onze

website kunt u zich aanmelden voor een gratis abonnement.

*Jeannette Buitenhuis,
officemanager bij Steunpunt Gemeenteopbouw*

Diaconaal Steunpunt Biddagdoelen

Aanbevolen projecten voor 2007

Dirk-Albert Prins

Onlangs was het biddag voor gewas en arbeid. Ieder jaar wordt door Diaconaal Steunpunt een aantal doelen aanbevolen om te collecteren. Op de website van het steunpunt worden deze doelen vermeld. Aandacht voor de geselecteerde doelen blijft ook na biddag van belang. Daarom nog even de aandacht. Bijdragen voor de projecten blijven immers nodig.

Project 1 – Thusano - Vakopleiding voor werklozen in Zuid-Afrika (De Verre Naasten)

Je bent jong en je woont in een township in Zuid-Afrika. Je school heb je - net als je meeste vrienden - niet afgemaakt. Niet kunnen afmaken. Want er was geen geld. Je wilt graag werken maar werk is er niet voor mensen zonder goede opleiding. Je vooruitzichten zijn somber. En dan is er een onverwacht initiatief: Thusano.

Zuid-Afrika kent enorme problemen. Een groot deel van de zwarte bevolking leeft onder de armoedegrens. Onder deze bevolkingsgroep heeft de aids-epidemie hard toegeslagen en voor een verdere ontwrichting gezorgd van de samenleving.

De werkloosheid onder de zwarte bevolkingsgroep is zeer hoog. Velen zijn niet in staat om te studeren of een vak te leren omdat ze het onderwijs niet kunnen betalen. Een comité, ontstaan uit de Free Reformed Churches in South Africa, maakt het voor jongeren mogelijk tóch een vak te leren waarmee de kansen op een baan flink toenemen; Thusano. Helpt u mee?

Thusano maakt het financieel mogelijk dat werklozen uit de townships Mamelodi en Soshanguve een vakopleiding volgen. Dat kan een financiële opleiding zijn, of een technische opleiding, of een secretariële, afhankelijk van de mogelijkheden en achtergronden van de kandidaat. De meeste vakopleidingen zijn fulltime en duren drie jaar, inclusief een praktijkstage.

Vorig jaar rondde de eerste studenten hun opleiding af. Zo slaagde Selvin Oliphant voor een studie Auditing en vond een baan bij een accountants kantoor. James Makobe is geslaagd voor zijn studie "Private Investigator". Hij heeft een sollicitatie lopen bij de politie. Jack Mnisi is geslaagd voor zijn studie Electronica. Hij hoopt snel een baan te vinden.

De Verre Naasten steunt dit project. We willen het mogelijk maken dat in drie jaar tijd 22 jongeren een gerichte vakopleiding volgen, en daarmee uitzicht hebben op een betaalde baan. Dat kost ongeveer € 33.000.

Project 2 – Christenen doen klusjes voor hulpbehoevenden (Stichting HIP)

Vrijwilligerswerk is de laatste tijd weer volop in de belangstelling. Ook in de kerk

Velen kunnen een opleiding niet betalen

krijgt diaconaat steeds meer aandacht. Tegelijkertijd is er steeds meer oog voor de rol van de kerk in de samenleving en worden noden van deze naasten steeds beter opgemerkt. Dit vraagt om een structuur die de bereidheid om te helpen kan koppelen aan de bereidheid hulp te ontvangen.

Stichting HIP richt zich op ondersteuning bij deze afstemming. Mensen die hulp nodig hebben kunnen dit laten weten aan Stichting HIP. Deze zoekt het meest geschikte gemeentelid dat zich bereid heeft verklaart om anderen te helpen. Hiervoor is een database aangelegd van beschikbare gemeenteleden met hun gaven, voorkeuren en beschikbare dagen. Wanneer er hulp wordt verleend is duidelijk dat dit door een christen wordt gedaan. Een mooi getuigenis. Diaconaat komt daarmee rechtstreeks voort uit de gemeente, het geloof.

Hulp kan bestaan uit het doen van boodschappen voor iemand die tijdelijk aan huis gebonden is, uit een bezoekje en praatje voor iemand die sinds kort weduwe is, uit hulp bij het tuinieren, huishoudelijk werk wegens ziekte of kleine klusjes wegens lichamelijke beperkingen. Uiteraard zijn deze voorbeelden met vele anderen uit te breiden.

Indien de aard van het verzoek professionele inzet vraagt wordt contact gelegd met (christelijke) organisaties die op dat terrein werkzaam zijn. Hiermee wordt voorkomen dat vrijwilligers te zwaar belast worden en de hulpvragers de hulp ontvangen die ze nodig hebben.

Stichting HIP is op dit moment actief in Utrecht en in opstart in enkele andere plaatsen. Hierin wordt samengewerkt tussen ver-

schillende kerken, zo mogelijk verenigd in een platform van kerken. De opstart in de verschillende plaatsen kost tijd en energie. Ook zijn er kosten verbonden aan het onder de aandacht brengen van deze mogelijkheid. Om de opstart van meerdere plaatsen mogelijk te maken is financiële steun nodig.

Project 3 – Diaconale jongeren werkgroepen in iedere gemeente (Stichting TijdVoorActie)

TijdVoorActie stimuleert en ondersteunt jongeren om hun geloof concreet te maken door zich in te zetten voor een ander. De jongeren starten een TijdVoorActie-team in hun eigen gemeente en zetten zich samen met de jeugd en andere gemeenteleden in voor de ander. Dit gebeurt in de gemeente (intern) en in de samenleving (extern). Het werk heeft veel missionaire uitstraling. We houden van mensen en willen hen dienen, naar het voorbeeld van Christus. Dat is ons uitgangspunt.

Bij de verschillende acties en projecten die TijdVoorActie-teams opstarten kan worden gedacht aan: bezoeken van (eenzame) mensen, hulp bij voedselbanken, opknappen van tuinen en buurten, hulp bij verhuizingen, bezoeken van dak- en thuislozen, organisatie van inzamelingsacties voor projecten in derdewereldlanden, uitdelen van gratis koffie- en chocolademelk in winkelcentra en de organisatie van ouderendiners. Bij deze en

andere projecten zetten jongeren zich op een creatieve, vrijwillige en eigen manier in voor een ander. Trouw is hierbij het kernwoord. Dia-

conaat ten voeten uit!

Vanaf de start in 2003 zijn er al 26 TijdVoorActie-teams gevormd in verschillende plaatsen in Nederland, van Heerenveen tot aan Middelburg. De stichting helpt nieuwe TijdVoorAc-

tie-teams starten en ondersteunt deze teams. Er worden bezoeken gebracht aan de teams en er wordt jaarlijks een toerustingsweekend (Teamweekend) en een Themadag als ondersteuning geboden. Blijvende stimulans en persoonlijke betrokkenheid is daarbij voor jongeren van grote waarde. Ook de diaconie kan hierin een belangrijke rol spelen.

Steeds meer jongeren willen er zijn voor de ander en vanuit de gemeente aan de slag gaan. Daarom willen we u vragen om uw steun om hen te kunnen begeleiden. Graag staan we de jongeren in het kerkverband ten dienst. We hebben daar, naast het gebed tot onze Hemelse Vader, financiële ondersteuning voor nodig! Wij brengen dit doel van harte onder uw aandacht, zodat het werk verder kan groeien. In dit nieuwe jaar mogen we biddend en werkend veel van God verwachten. Uw financiële steun draagt *daadwerkelijk* bij in het omzien naar de naaste!

Project 4 – Diaconaal project in eigen omgeving

Uiteraard kan de diaconie ook een keus maken uit de diaconaal project in de eigen omgeving, zodat de betrokkenheid bij dat project de komende tijd gestimuleerd wordt. Zo kan de kerk ook zichtbaar zijn in de eigen omgeving.

Op de website van Diaconaal Steunpunt is hierover meer informatie te vinden, onder andere de relevante rekeningnummers. Ook is bij ieder doel een presentatie beschikbaar die eventueel tijdens de collecte getoond kan worden.

Andere gelegenheden

Naast biddag zijn er uiteraard veel meer gelegenheden om doelen onder de aandacht te brengen. Voor collecten of giften is lijst met aanbevolen doelen samengesteld. Deze is te vinden op de DS-site. Kijk bij downloads – financieel voor het document ‘Diaconale Doelen-lijst’. Hierin is praktische informatie over verschillende doelen te opgenomen.

TijdVoorActie ondersteunt de plaatselijke jeugdteams

Adresgegevens

Diaconaal Steunpunt
www.diaconaalsteunpunt.nl
diaconia@gbouw.nl
Tel. 038-4270480
Postbus 499
8000 AL Zwolle

Telef. avondsprekuren
dinsdag 19.00-20.00 uur
ook via 038-4270480

Bezoekadres
Burg. Vos de Waelstr. 2
Fax 038-4270401

Diaconaal consultant
Dirk-Albert Prins

Training voor predikantsvrouwen

Onder het thema: "Ruimte in de pastorie" organiseert De Driehoek, een instelling voor christelijke psychosociale hulpverlening, een driedaagse training voor predikantsvrouwen.

De Driehoek heeft, naar aanleiding van een anonieme brief in De Waarheidsvriend, het orgaan van de Gereformeerde Vond in de PKN aandacht gevraagd voor de problematiek van predikantsvrouwen.

Het leven in de pastorie is voor een predikantsvrouw niet altijd eenvoudig. Zij kan gemakkelijk klem komen te zitten tussen de belangen van de predikant, die tegelijk haar echtgenoot is- haar kinderen en de kerkelijke gemeente.

Deze situatie kan zoveel stress opleveren, dat je je geloofsblijheid (of misschien zelfs het geloof?) er bij zou verliezen.

Uit reacties die bij De Driehoek binnen kwamen blijkt dat veel predikantsvrouwen de geschetste problematiek herkennen: "De ge-

meenteleden kijken naar je, je hebt als gezin een voorbeeldfunctie. Dat is lastig. Ik functioneer het liefst als een gewoon gemeentelid, maar dat kan niet, want mijn man is predikant." reageert een van hen.

Veel kerken zijn in beweging, dat levert onrust op. Deze onrust gaat de pastorie niet voorbij.

In de driedaagse training is ruime aandacht voor ontmoeting met lotgenoten, (h)erkenning en delen van ervaring. Het doel van de training is om predikantsvrouwen meer ruimte in de pastorie te laten ervaren zodat stress afneemt en het zelfvertrouwen groeit.

Algemene informatie:

Training voor predikantsvrouwen, thema "Ruimte in de pastorie",
10 en 24 mei, 7 juni 2007 in Amersfoort.

Meer informatie op www.dedriehoek.nl of telefonisch: 050 - 409 69 50

Mededeling

Bij het vorige nummer van Dienst ging iets mis! Dat nummer werd aangeduid als 55^e jaargang nummer 1. Het nummer had echter uitgebracht moeten worden als nummer 6 van de jaargang 2006. Nu zijn er in 2006 5 nummers uitgebracht. Terwijl uw abonnement toch echt over 6 nummer per jaar gaat. We zullen dit in 2007 corrigeren. De redactie beraadt zich nog over de wijze waarop dit gebeurt. Er zijn twee mogelijkheden. Of u ontvangt in dit jaar 7 nummers, of één van de nummers in het najaar wordt een dubbeldik thema-nummer. De redactieleden hebben wat dit betreft voldoende plannen, maar een lastige bijkomstigheid is dat het werk voor Dienst in de vrije uurtjes dient te gebeuren. Dit heeft tot gevolg dat de werkelijkheid van alledag het gewenste ideaal verdringt.

In ieder geval, excuses voor het niet uitbrengen van Dienst 2006-6!

Namens de redactie,
Rien van Dongen